

Čínske písmo KSCA002

Mgr. Terézia Hegerová, M.A.; konzultačné hodiny ut 12:00-13:00 (po dohode emailom)

415623@mail.muni.cz

Št 8:00-9:40, B2.23

O kurze

- 14 týždňov výuky (15.9.2022 - 15.12.2022), 17.11. voľno 😊
- 2 kredity

Výukové metódy:

- prednáška o teórii týkajúcej sa čínskeho písma
- domáce úlohy – prepisy znakov (nasledovanie učebnice Integrated Chinese Level 1 Part 1), určovanie radikálov, zaraďovanie znakov do skupín, domáca čítba
- povinná literatúra: Zádrapa a Pejčochová, Čínské písmo (ďalej označované ako učebnica 😊)

K úspešnému absolvovaniu kurzu je potrebné:

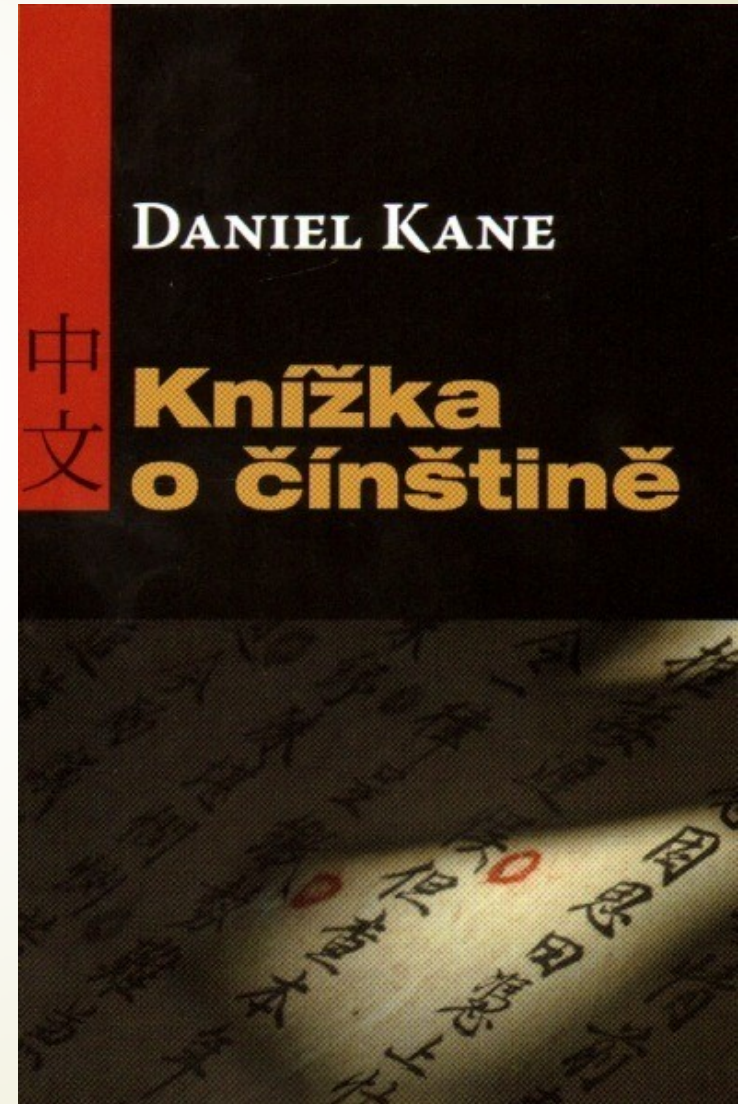
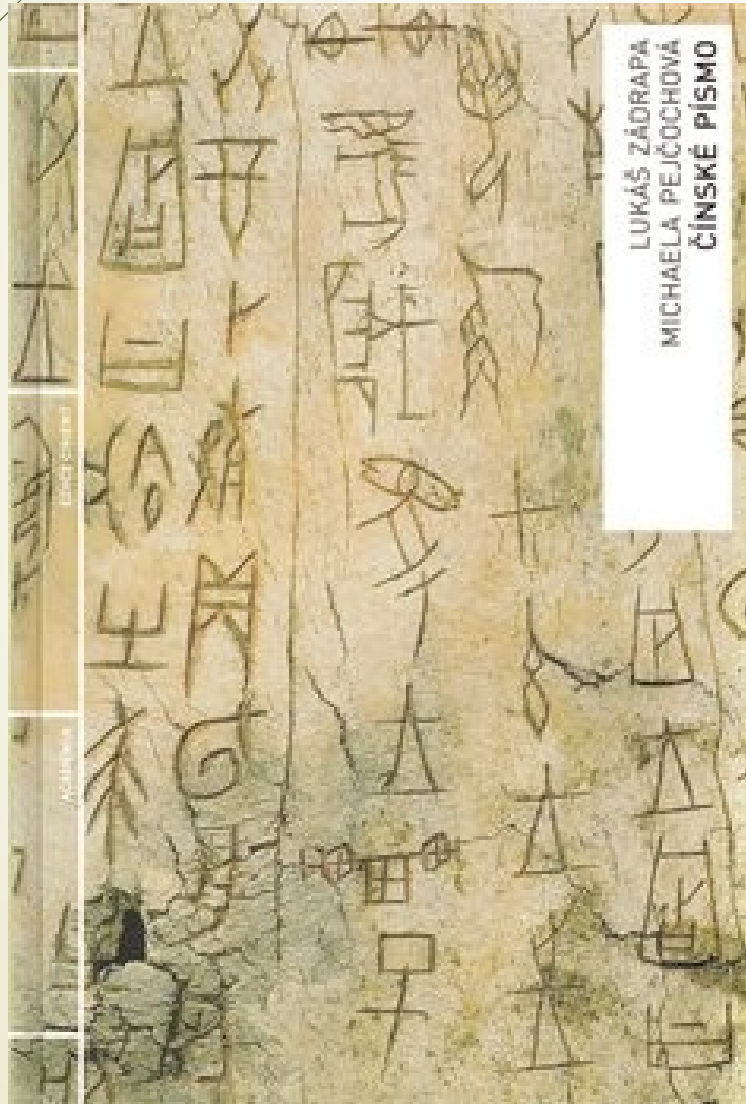
- odovzdať všetky domáce úlohy, načas (neodovzdaná úloha, úloha odovzdaná po deadline alebo „odfláknutá“ úloha = neospravedlnená absencia)
- maximálne 2 neospravedlnené absencie
- záverečný test (minimum 70 %) (prvé dve časti učebnice- teoretické otázky z prednášok + praktické zvládnutie písania čínskych znakov)

Obsah kurzu

- ▶ teoretické znalosti o čínskom písme, základná terminológia, typológia, historický vývoj písma, ako sa vyhľadáva v čínskom slovníku, aplikácie užitočné pre štúdium čínštiny
- ▶ zápis znakov (poradie ťahov, smer ťahov) + pinyin (tón)+ preklad (10 lekcí)

Povinná a doporučená literatura

Všeobecný úvod

- ▶ čínske písmo je písomnou sústavou, ktorá sa vyvinula za účelom zápisu jazyka, ktorým sa hovorilo v okolí Žltej rieky približne v 2. tisícročí pr. Kr.
- ▶ najstaršie doklady používania čínskeho písma okolo roku 1200 pr. Kr.
- ▶ jiǎgǔwén 甲骨文 (vešebné nápisy na pancieroch a kostiach)
- ▶ čínština NIE JE najstarším písmom, drží však prvenstvo v najdlhšej neprerušenej tradícii používania písma

Čínske písmo

► 2 štandardné sady čínskeho písma

1) **Jiǎntǐzì** 简体字 tzv zjednodušené znaky (ČLR, Singapur) (sú výsledkom reforiem z 50tych rokov 20.storočia)

2) **Fántǐzì** 繁体字 tzv tradičné znaky (Taiwan, Hongkong, Makao)

- rozdiel: menší počet ľahov

Z čoho sa skladá čínsky znak a ako ho zapísať?

- ▶ čínština sa zapisuje znakmi (汉字), znak=základný nositeľ lexikálneho alebo gramatického významu a zachycuje taktiež výslovnosť (tú však neodráža priamo)
- ▶ znaky sú jednotiaci prvok medzi rozličnými časťami ČLR
- ▶ základná jednotka znaku=ťah 笔画
- ▶ ťahy sa ďalej spájajú do prvkov 部件, ktoré sa následne spájajú do znakov
- ▶ 95 % znakov má určitú vnútornú štruktúru
- ▶ stavebných prvkov znakov je zhruba 500
- ▶ **znaky vpisujeme do tzv. grafického pola**

Grafické pole

- ▶ medzi slovami sa nerobia medzery
- ▶ znaky píšeme do štvorcového grafického pola (reálneho alebo pomyselného)
- ▶ do grafického pola sa musí znak vojsť bez ohľadu na to či sa skladá z jedného ťahu alebo z 30 ťahov
- ▶ interpunkcia má svoje vlastné grafické pole

- ▶ znak ideálne nezaplní celé pole (je potrebné nechať vždy malú cestičku zo všetkých strán)-zachovávajú sa tým prirodzené medzery a znaky nezačnú splývať
- ▶ jednotlivé prvky znaku musia držať pohromade (inak by to viedlo k chaotickému zápisu)
- ▶ čínske znaky píšeme kolmo, nenakláňame ich
- ▶ tlačaná podoba jazyka je „ideálnou predstavou“
- ▶ v ručne písanom texte:
 1. je tendencia viesť vodorovné ťahy stúpavo
 2. tvary sú zaoblenejšie
 3. tvary sú zámerne nepravouhlé
 4. na styku dvoch ťahov môžu byť konce nedotiahnuté!!! (prekríženie ťahov je skoro vždy dôležité a mení povahu spojenia/štruktúry znaku)
 5. potrebné zachovávať orientáciu znaku (vertikálna, horizontálna...) a súmernosť znaku v znakovom poli

Ťah a druhy ťahov

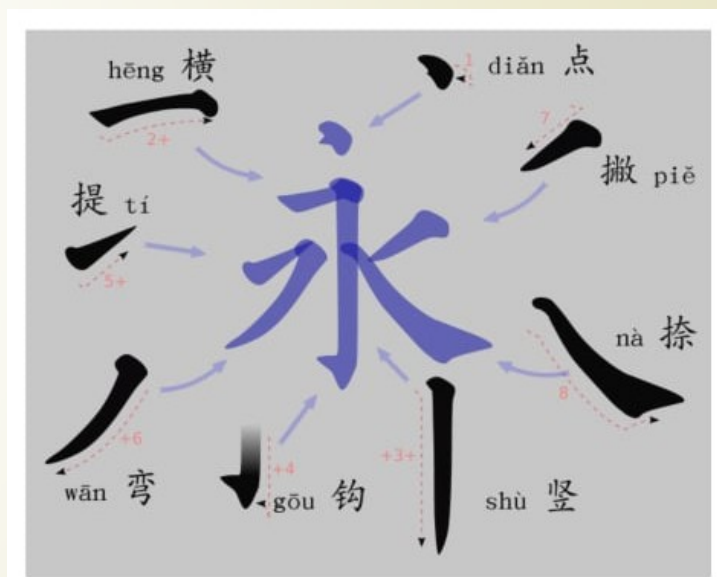
Ťah:

- najmenšia jednotka z ktorej sa skladá znak
- písaný naraz (spomaliť, skoro zastaviť)
- nedá sa nadstavovať (ani keď urobíme chybu)

Klasifikácia ťahov

1. *héng* 橫 **vodorovný** (horizontálne z ľava do prava)
2. *shù* 豎 **zvislý** (vertikálne zhora nadol)
3. *piě* 撇 **ľavý** (šikmo zprava zhora doľava dole)
4. *nà* 捺 **pravý** (šikmo zľava zhora doprava dole)
5. *diǎn* 點 **bodový** (smeruje nadol zľava doprava)
6. *tí* 提 **vzostupný** (stúpavý zľava doprava)

1. (*gōu* 鈎 **zvislý s hákom**)
2. *wān* 弯 **zahýbajúci sa**

- jednotlivé ťahy môžu mať rôzne varianty a modifikácie písania, ktoré sú niekedy označované ako samostatné kategórie (začínajú rovnako, ale pokračujú iným spôsobom, napr. zalomenia, ohnutie, háčik, zošikmenie, kombinácie ťahov, atď.)
- modifikácie jednotlivých ťahov

Tab. 1. Ťahy odvodené s príklady znakov, v nichž se vyskytují. Znaky jsou ve zjednodušené podobě. (Upraveno podle SO 2001: 69)

ťah	označení	příklad
㇀	vodorovný zalomený	日
㇁	vodorovný s šikmým zprava	又
㇂	vodorovný s háčkem	写
㇃	vodorovný lomený s hákem	月
㇄	vodorovný lomený se stoupavým	记
㇅	vodorovný lomený s ohbím	朵
㇆	vodorovný dvakrát lomený	凹
㇇	vodorovný lomený s šikmým hákem	风
㇈	vodorovný lomený s oblým hákem	九
㇉	vodorovný s šikmým zprava a oblým hákem	队
㇊	vodorovný dvakrát lomený s šikmým zprava	及
㇋	vodorovný třikrát lomený s hákem	乃
㇌	vodorovný třikrát lomený	凸
㇍	svislý se stoupavým	民
㇎	svislý lomený	山
㇏	svislý s hákem	小
㇐	svislý s ohbím	西
㇑	svislý s ohbím a hákem	己
㇒	svislý lomený se šikmým zprava	专
㇓	svislý dvakrát lomený	鼎
㇔	svislý dvakrát lomený s hákem	马
㇕	šikmý zprava s bodovým	女
㇖	šikmý zprava lomený	公
㇗	uhybající hák	我
㇘	oblý hák	家

Počet ťahov

- hľadanie v slovníku (stráca na aktuálnosti), pomenovanie detí v Číne 😊
 - znak môže byť tvorený minimálne 1 a maximálne 64 ťahmi
 - zvyčajne znak obsahuje 8-12 ťahov
 - na to, aby sme vedeli určiť počet ťahov musíme poznať jednotlivé druhy
-

biang (58)

zhe (64)

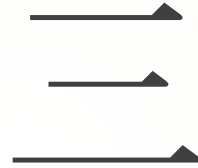

Poradie ťahov *bǐshùn* 笔顺

-
- ▶ ťahy sa zapisujú v ustálenom poradí
 - ▶ tradícia, plynulosť písania, nadväzovanie znakov (lepšia čitateľnosť a správnejšie konštruovanie znakov), zvýšenie rýchlosti, automatizácia písania, zabránenie opomenutiu nejakej malej ale dôležitej časti znaku
 - ▶ ustálené a v súčasnosti normované (1997 Norma poradia ťahov u bežne používaných znakov súčasnej čínštiny)
 - ▶ na jeden znak môžeme použiť viac pravidiel, pre zložitosť kombinácie nevieme, ktoré pravidlá uplatniť
 - ▶ niekedy nevyhnutné a najjednoduchšie naučiť sa naspamäť ustálený spôsob písania znakov

1. píše sa zhora nadol

sān

tri

2. píše sa zľava doprava

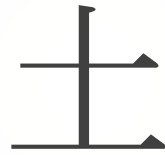
川

chuān

(súčasť iných znakov)

3. ak sa kríži ťah zvislý kolmo s vodorovným,
píše sa najskôr vodorovný

tǔ

zem

4. ak sa kríži ľavý ťah s pravým ťahom,
píše sa najskôr ľavý

rén

človek

5. najskôr sa píše vonok, potom vnútro

问

wèn

pýtať sa

6. u znakov s ohradou sa najprv napíšu tri strany ohrady , potom vnútro a až na konci uzavretie (spodok)

guó
štát

7. u súmerných znakov sa píše najskôr
stred, potom strany

水

shuǐ

voda

8. bodový ťah vpravo hore sa spravidla
píše nakoniec

犬

quǎn

pes

9. radikály 辶 a 廴 sa píšu nakoniec

适

shì

10. u ㄅ a ㄆ sa najprv píše horný ťah
napravo, až potom zvislý

都

dōu

všetko

Prvky

- ▶ znaky najčastejšie tvorené 2, 3 alebo len 1 prvkom (prvok teda môže byť aj samostatný znak, ale väčšinou je len súčasťou znaku)
- ▶ príklad znakov tvorených 1 prvkom (znaky základné) :
人, 女, 山, 心, 水, 火, 肉, 衣
- ▶ znaky tvorené viacerými prvkami (znaky odvodené) :
课, 你, 是, 还, 那, 些, 她, 很

Základná štruktúra znaku, čo sa týka usporiadania prvkov v znaku

- ▶ vertikálna

你，她，很，纸，做，谢

- ▶ horizontálna

还，星，些，香，答，等

- ▶ centrálna

同，内，闻，国，回，园

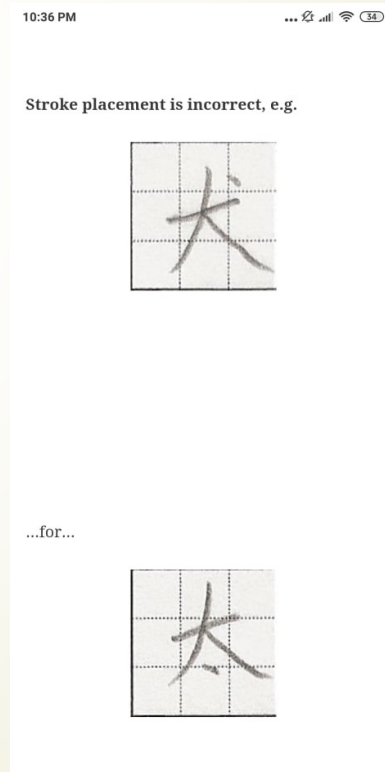
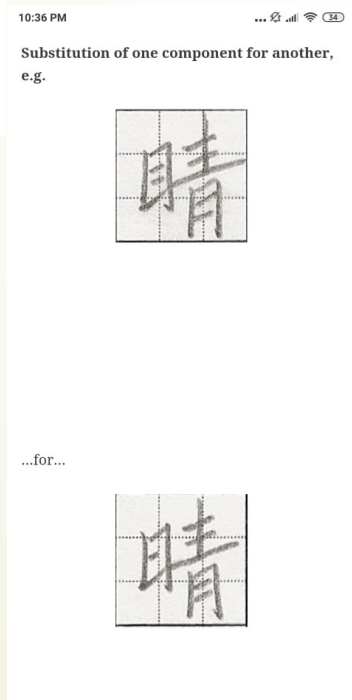
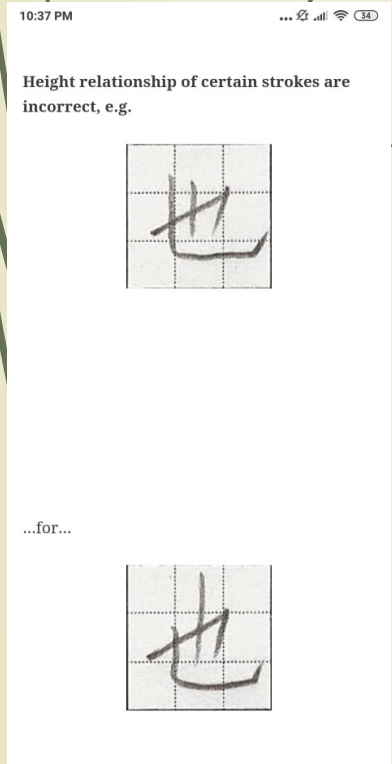
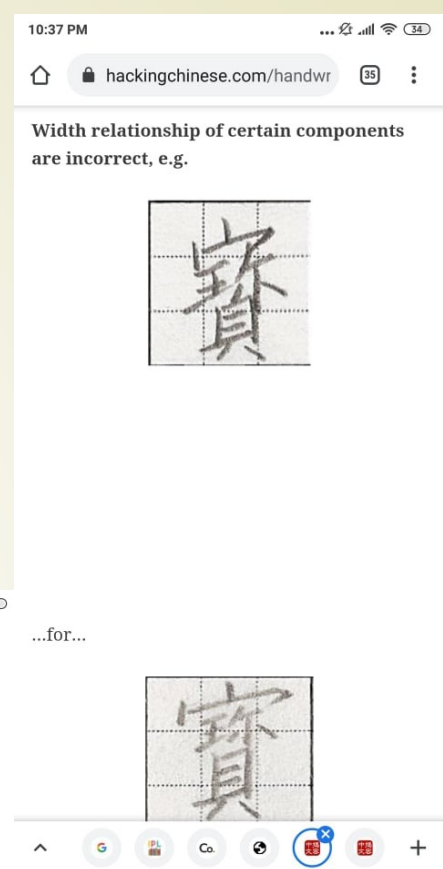
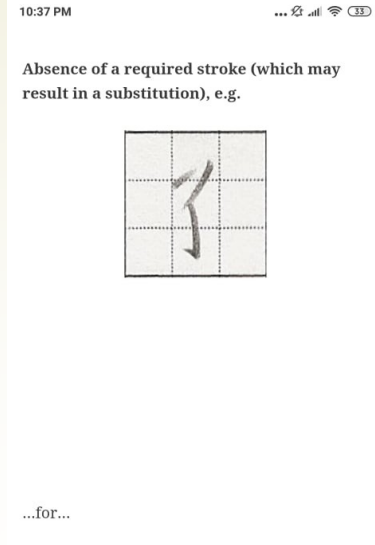
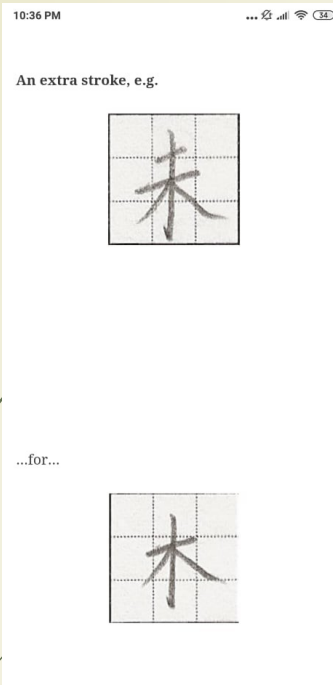
Základné inštrukcie pre písanie znakov

- ▶ poradie ťahov je pri písaní rukou kľúčové, znaky sa „nemalujú“, ich správny tvar vzniká práve dodržaním poradia ťahov
- ▶ pri rýchlom písaní sa niektoré detaily stierajú a zrozumiteľnosť zapísaného znaku je uchovaná práve dodržaním poradia ťahov pri písaní
- ▶ všetky znaky sa vpisujú rovnomerne do štvorca

Akým chybám sa vyvarovať

-
- ▶ ťahy navych
 - ▶ nesprávne umiestnenie bodového ťahu
 - ▶ nesprávna výška jednotlivých ťahov
 - ▶ nesprávna šírka jednotlivých častí znakov
 - ▶ chýbajúce ťahy
 - ▶ otvorenie tam, kde by nemalo byť žiadne

Na čo myslieť

- aký typ ťahu idem napísať
- vo vzťahu k ostatným ťahom a komponentom v znaku:

Kde ťah začína

Cez čo prechádza

Kde končí

Kam ho v grafickom poli umiestniť

Na čo naväzuje

Čoho sa dotýka/nedotýka

- V akom poradí sa píše

Mobilné aplikácie a platformy

➤ Pleco

Online slovníky

➤ Mdbg.net

➤ Line dictionary

➤ Zdic.net

➤ Yellowbridge

➤ Strokeorder.info

➤ Trainchinese.com

Znaky 1. lekcia

- 你
- 好
- 请
- 问
- 贵
- 姓
- 我
- 呢

-
-
- ▶ 姐
 - ▶ 叫
 - ▶ 什
 - ▶ 么
 - ▶ 名
 - ▶ 字
 - ▶ 先
 - ▶ 生

- ▶ 李
- ▶ 友
- ▶ 王
- ▶ 朋

是
老
师
吗
不
学
也
人

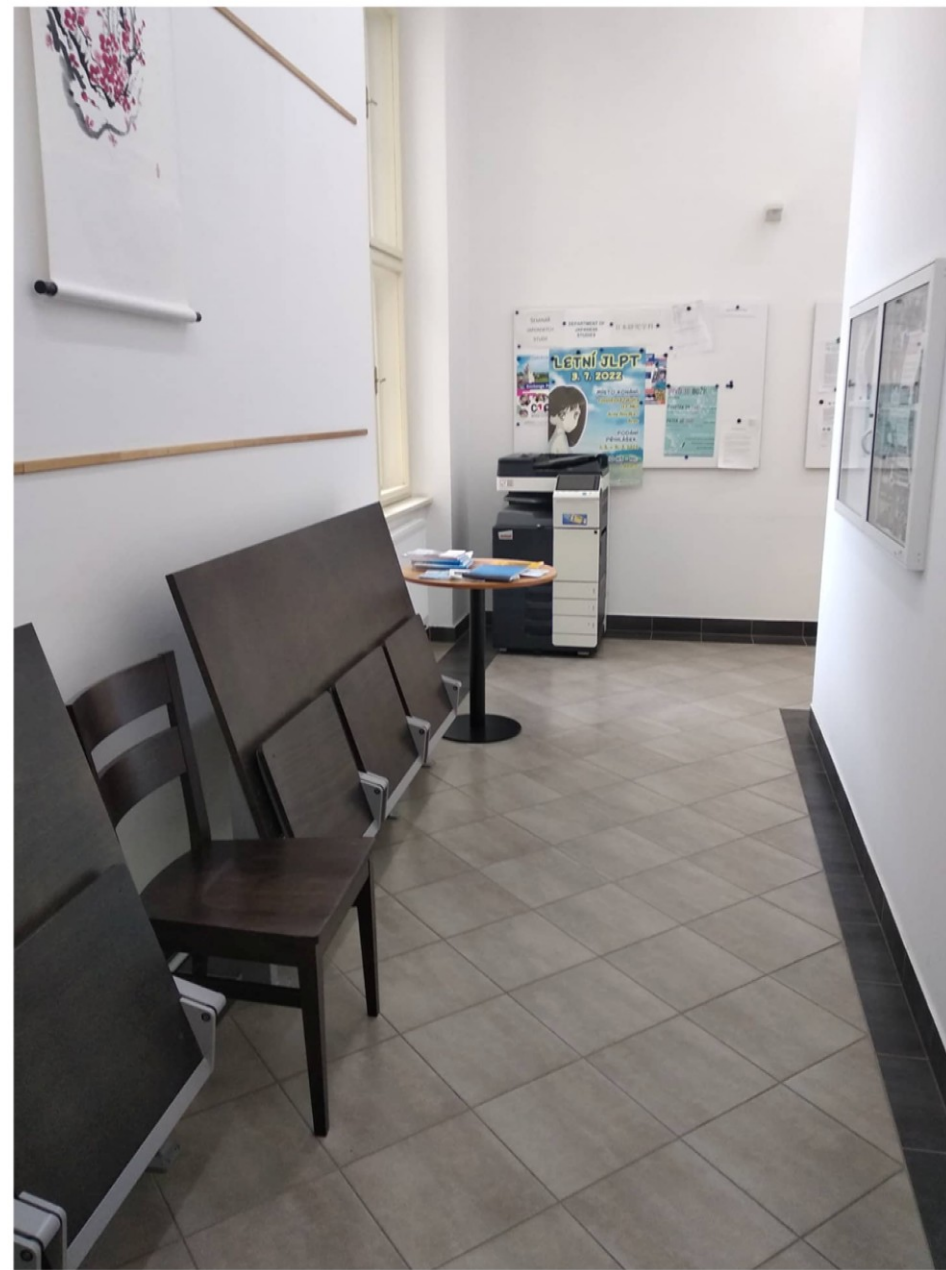

- ▶ 中
- ▶ 国
- ▶ 北
- ▶ 京
- ▶ 美
- ▶ 纽
- ▶ 约

Domáca úloha

- ▶ Znaký 1. lekcia IC L1 P1, odovzdať do 20.9. 18:00 (centrála Čínskych štúdií, stolík 😊)
- ▶ Prečítať si Zádrapa, Pejčochová : Jak napsat čínský znak (65-74)

Ďakujem za pozornosť!